

На нашу думку, механізм дії гарантій прав людини потребує нагального вдосконалення. Також повинні активно діяти не тільки правові гарантії захисту прав і свобод людини та громадянина, які закріплені нормами права, але й гарантії, які закріплені соціальними нормами: нормами моралі, моральності, корпоративними нормами, нормами-звичаями та ін. Правові гарантії за хисту не в змозі у відриві від інших соціальних норм створити достатньо сприятливих умов для повного забезпечення прав і свобод людини. Потрібен певний час для того, щоб суспільні відносини стали моральними, відповідали вимогам етики і, поряд з тим, вимогам закону. Повинен існувати комплекс правових гарантій прав і свобод громадян, тобто створення можливості, за якої стала б реальною реалізація кожною людиною і громадянином своїх конституційних прав та обов'язків.

Зважаючи на зазначене вище, можна стверджувати, що в Україні існує коло правових гарантій, які взаємодіють з іншими гарантіями прав і свобод людини та громадянина. Але насправді гарантування практичної реалізації прав і свобод людини на теренах України ще перебуває на досить низькому — не лише правовому, але й загальнокультурному, світоглядному — рівні.

Література:

1. *Волинка К. Г.* Механізм забезпечення прав і свобод особи: питання теорії і практики: Автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.01 / К. Г. Волинка. – К., 2000. – 16 с.
2. Конституція України: Із змінами внесеними згідно із Законом № 2222-IV від 08.12.2004 р. – К.: Велес, 2008. – 48 с.
3. *Рабінович П.М.* Права людини і громадянина: Навчальний посібник / П.М. Рабінович, М. І. Хавронюк. - К.: Атіка, 2004.- С. 250.
4. *Савенко М.* Забезпечення прав і свобод людини і громадянина та їх захист органами конституційної юрисдикції / М. Савенко // *Право України.* – 1999. – № 2. – С. 3—9.
5. *Оніщенко К. М.* Правова система: проблеми теорії: Монографія / К. М. Оніщенко. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002.- С. 293.

Гурін К.В.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студент V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету ім. В.Г.Короленка*

ПОНЯТТЯ І ПОРЯДОК СТВОРЕННЯ ОФШОРНИХ ЗОН В УКРАЇНІ

Офшорна зона це країна чи окремі території країн, де на державному рівні для певних типів компаній, власниками яких є іноземці, встановле-

но значні пільги з оподаткування, частково або повністю знято митні й торговельні обмеження, знижені або відсутні вимоги до бухгалтерського обліку і аудиту.

Таким чином, офшорна зона - (від англійського off shore - «поза берегом» або «за кордоном») один із видів вільних економічних зон. Їх відносять до сервісних вільно-економічних зон, особливістю яких є створення для підприємців сприятливого валютно-фінансового та фіскального режимів, високого рівня банківської та комерційної секретності, лояльність державного регулювання.

В якості офшорних юрисдикцій найчастіше виступають невеликі незалежні держави чи відособлені території, що володіють особливим державно-правовим статусом. Це можуть бути самоврядні володіння метрополії, орендована територія чи державне утворення, що до тепер має статус колонії. Влади цих юрисдикцій стимулюють розвиток сектора офшорних послуг з метою залучення іноземного капіталу, збільшення зайнятості населення і підвищення ділової активності. Режим, близький до офшорного, може використовуватись в спеціальних економічних зонах, районах портів і аеропортів. В той же час реєстрацію підприємств офшорного типу здійснюють не тільки «карликові» юрисдикції, але й деякі цілком респектабельні держави (наприклад, Ірландія, Швейцарія) чи окремі території в їх складі [2].

В офшорних зонах існує ряд особливостей, що вигідно відрізняє їх від інших груп країн з пільговим оподаткуванням, і створює інвестиційну привабливість для іноземних інвесторів.

Тут максимально спрощена процедура реєстрації компанії, що утворюється. Не підлягають розголошенню особисті дані власників фірми. Розкриття їхніх імен може вимагатися лише у випадку початку розслідування по факту здійснення кримінального злочину (шахрайство, незаконна торгівля зброєю, наркотиками і т.п.). Однак і в цьому випадку є певні гарантії. У деяких офшорних зонах можуть випускатися акції на пред'явника зареєстрованої компанії. Це забезпечує анонімність справжніх хазяїнів офшорних компаній.

В офшорних зонах немає обмежень на вивіз валюти. Фірми можуть вільно відкривати депозити в будь-якій валюті в яких-небудь банках. Вони мають право робити й одержувати платежі в будь-якій валюті без яких-небудь обмежень.

В офшорних зонах пільговий режим визначається також відсутністю валютних обмежень і митних зборів для інвесторів, а також низьким розміром статутного капіталу. Найчастіше він просто декларується, а мінімальний розмір, як правило, не встановлюється.

Існує комплекс чинників, які стимулюють розвиток офшорного бізнесу в Україні. До основних із них можна віднести такі: тягар податкового навантаження і неефективність фіскальної політики, несприятливий

інвестиційний клімат і могутні мотиви до експорту капіталу за кордон, високі інвестиційні ризики у використанні офшорних схем для «відмивання» доходів, одержаних злочинним шляхом. Проте немало перепон заважає розвитку цього бізнесу в Україні. До основних негараздів у цій сфері слід віднести відсутність ґрунтового нормативно-правового законодавства, яке визначило б поняття офшору та його характерні риси, що дало б змогу з-поміж іншого з'ясувати особливості правового режиму оподаткування, принципи встановлення резидентності, механізм її функціонування, а також загальні правила регулювання відносин між суб'єктами офшорної діяльності.

Існує два напрями використання офшорного бізнесу: з метою оптимізації діяльності юридичних осіб і з особистою метою фізичної особи (групи осіб). У першому випадку офшорний бізнес допомагає знизити собівартість продукції і зробити її більш конкурентноздатною, у другому офшорний бізнес допомагає вирішити фінансові проблеми певної особи (групи осіб). Значного поширення в податковому офшорному бізнесі набули холдингові компанії, офшорні страхові компанії. Окремим аспектом офшорного бізнесу є використання офшорних юрисдикцій для персональних нестатків приватних осіб, офшорний банкінг, інструментами якого є не тільки офшорні банки, а й фінансові корпорації, що здійснюють деякі подібні банкам функції. При цьому для використання переваг офшорного бізнесу невеликі, економічно слаборозвинуті країни, як правило, йдуть шляхом перетворення всієї країни в офшорну зону і відповідно до цього організують структуру національної економіки. Є країни, які не можна назвати офшорними, вони можуть мати жорсткий податковий режим і значне податкове навантаження [3, с.37].

Сама Україна ще не визначилась щодо юридичного оформлення офшорних зон, умов та доцільності їх застосування. Чинне українське законодавство з урегулювання взаємовідносин офшорної діяльності умовно можна поділити на три групи: 1) базове офшорне законодавство; 2) анти-офшорне законодавство; 3) законодавство, що регулює заходи, спрямовані на збирання та аналіз інформації, яка стосується взаємовідносин «резидент України офшорна компанія».

До першої групи належать нормативно-правові акти, що визначають поняття, основні риси, принципи встановлення резидентності, принципи діяльності офшорних зон, порядок створення і ліквідації та механізми їх функціонування, загальні правові та економічні основи статусу форм ведення підприємницької діяльності, способи оподаткування доходів, а також загальні правила регулювання відносин між суб'єктами офшорної діяльності.

Нині в Україні діє базовий у цій сфері Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13 жовтня 1992 року, який визначає державну стратегію і тактику в галузі розбудови спеціальних зон і територій пріоритетного розвитку [4,

с.120]. Відповідно до цього Закону спеціальна (вільна) економічна зона являє собою частину території України, на якій встановлюються і діють спеціальний правовий режим економічної діяльності та порядок застосування і дії законодавства України. Законодавством передбачається запровадження на території спеціальної (вільної) економічної зони пільгових, митних, валютно-фінансових, податкових та інші умов економічної діяльності національних та іноземних юридичних і фізичних осіб.

До другої групи належать нормативно-правові акти, які спрямовані на те, щоб резиденту України економічно було би не вигідно імпортувати товари та послуги з офшорних центрів, а також щодо розв'язання проблеми відтоку капіталу за кордон [1].

Третю групу становлять нормативно-правові акти, що регулюють заходи, спрямовані на виявлення загальносвітової тенденції розвитку офшорного бізнесу, встановлення контролю за зовнішньоекономічною діяльністю резидентів України, виявлення незаконних операцій, пов'язаних з легалізацією коштів, отриманих незаконним шляхом.

Офшорні компанії на даному етапі можуть доволі суттєво вплинути на розвиток економіки, адже їх закріплення в українському законодавстві дасть змогу інвесторам залучати інвестиції в Україну в більших розмірах, нині навіть склалася цікава ситуація 50 % інвестицій, що спрямовано у нашу країну, є власне українськими коштами, реінвестованими з офшорів, адже реально сплачуваний українськими підприємцями податок на прибуток досягає сьогодні 60 % .

Щодо застосування офшорних зон в Україні то воно є пріоритетним не тільки для залучення іноземних інвестицій, а й для створення нових підприємств та організацій, адже нині дуже багато новостворених фірм не витримують конкуренції вже на початковому етапі й закриваються, а переваги офшорних зон надали би можливості таким фірмам розвинути для нормального існування на ринковому просторі. Часто також трапляється, що під час економічної кризи підприємство несе збитки, що призводить до звільнення працівників чи скорочення виробництва, а використання офшору в цій ситуації могло би на певний час скоротити витрати і зберегти обсяги виробництва та працівників.

Література:

1. Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 1992 р. : [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р.: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Бабонін В.Б. Міжнародний досвід ведення і регулювання офшорного бізнесу / В.Б. Бабонін // Фінансовий ринок України. 2006. №2. С. 34-41.
4. Даниленко П. С. Оффшорные компании: помощь в налоговом планировании / П. С. Даниленко. - М.: Прогресс, 1995. 251 с.